

UNIVERSITY OF SZEGED
DOCTORAL SCHOOL OF HISTORY
MODERN HISTORY PROGRAM

Kutse ALTIN

TAYYİB GÖKBİLGİN
HISTORIAN AND MEDIATOR BETWEEN THE TURKISH AND
HUNGARIAN ACADEMIES

Ph.D. Dissertation
Supervisor Prof. Dr. Papp Sándor

Szeged, 2021.

Tayyib Gökbilgin (1907–1981) – akit az oszmán tanulmányok egyik alapítóatyjaként tartanak számon – volt az első diákja a Nyelv-, Történelem- és Földrajztudományi Karnak Ankarában az új állam új fővárosában, ahol Rásonyi László diákjaként hungarológiát kezdett el tanulni. Olyan korban született, mikor a kései Oszmán Birodalom folyamatosan jelentős változásokon ment keresztül. Tanulmányainak első felét még a birodalom oktatási intézményeiben végezte el. Gimnáziumi tanulmányait a Trabzon Tanítóképzőben fejezte be, majd mikor a tanítóképzőket elismerték azon intézményekként, melyek a fiatal Török Köztársaság első tanárait képzik, ott szerezte meg a tanári diplomáját is. Ezek a tanárok voltak a nemzet fegyvertelen katonái, akik arra voltak hivatottak, hogy felszámolják a tudatlanságot és oktassák a népet, amely épphogy maga mögött hagyta az állandó háborúk szenvedéseit.

1929-ben kinevezték tanárnak és majdnem 7 éven keresztül Anatólia különböző falvaiban tanított. 1936-ban fordulóponthoz érkezett az élete: az Ankarai Egyetemen megalapult a Nyelv-, Történelem- és Földrajztudományi Kar (*Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi*). Tayyib Gökbilgin a Hungarológia Szakon kezdte meg egyetemi életét. Ettől a pillanattól fogva elkezdte kiépíteni a kapcsolathálóját a magyar tudományos körökkel. Ezeket a kapcsolatokat egészen élete végéig bővítette és tartotta fent.

Ezen disszertáció Tayyib Gökbilgin életét, munkásságát és kapcsolathálóját tanulmányozza. Az első fejezetben főként Tayyib Gökbilgin korai életére helyezem a fókuszot, illetve megvizsgálom milyen politikai és oktatási változások jelentek meg a kései Oszmán Birodalomban. A második fejezet a korszak történetírására és Gökbilgin a Nyelv-, Történelem- és Földrajztudományi Kar Hungarológia Szakán végzett felsőfokú tanulmányaira helyezi a hangsúlyt. A harmadik fejezetben Tayyib Gökbilgin történelmi írásait elemzem figyelembevételével a szellemi trendeket és módszertani megközelítéseket, melyek esetleg hatással voltak Gökbilgin történetírására és narrációjára. A negyedik fejezet középpontjában pedig személyes archívumok és ego-

dokumentumok kerültek, illetve Gökbilgin személyes archívuma és magyar tudósokkal való levelezése.